библиотека

Ассалом, Наврўзи олам!

МАРҲАБО, МЕҲР-ОҚИБАТ ВА САХОВАТ БАЙРАМИ!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ШАҲАР РЎЗНОМАСИ

Рўзнома 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган | № 55 (7. 444) | 1991 йил 20 март, чоршанба | Нархи 8 тийин.

Бу дамки эсиб насими Наврўз,
Гул атрини қилди мажлисафрўз.
Боғ ўлди баҳордин гулафшон,
Сунбул бу гул
узра кокулафшон.

Алишер НАВОИЙ.

Айёмингиз муборак, азиз ҳамшаҳарлар!

Баҳорги яшариш шодиёнаси — Наврўз байрами эшик қоқиши билан қалбларимиз қувончли ҳис-туйғуларга тўлди. Халқимиз томонидан асрлар давомида ардоқланиб келинган бу байрам табиат ва ҳаёт янгиланишнинг рамзи сифатида ҳамиша эзгуликка йўл бошлаган, кишиларни бирлаштириб ва жипслаштириб, душманлик, гина-кудуратларга барҳам бериб, меҳр-саховатга даъват этиб келган. Турли қийинчиликлар, таъқиқларга қарамасдан Наврўз одамлар юрагида кўпгина ажойиб халқ анъаналари каби доимо эъзозда бўлди.

Бугунги кунда мамлакатимиз, жумҳуриятимиз, биз ҳаммамиз синов даврини бошдан кечиряпмиз. Кўпгина муаммолар турмушимизни қийинлаштиряпти. Аммо ҳар қачондан ҳам худди шу вақтда умуминсоний қадриятларни тиклаш ва қарор топтириш, ўзаро ишонч, ёрдам, яхши қўшничилик муносабатларини мустаҳкамлаш ғоят зарурдир. Бу жабҳада жумҳуриятимизнинг барча бурчаклари, жумладан унинг пойтахтида Наврўз байрамининг ўтказилиши улкан аҳамият касб этади.

Меҳнат ва ўқув жамоалари, аҳоли бу байрамга қизғин ҳозирлик кўрдилар. Барча тошкентликлар ўтган йилги Наврўз қандай ўтганлигини яхши хотирлайдилар. Ўшанда турли миллатларга мансуб юз минглаб шаҳарликлар Тошкентдаги байрам тадбирларида фаол иштирок этдилар. Бу йилги шодиёна янада серфайз, янада мазмунли, янада шоду хуррамлик билан ўтиши кутиляпти.

Яхши анъанага кўра байрам арафасида шаҳримизда катта ҳажмда ободонлаштириш ишлари олиб борилди, кўчалар, майдонлар ва хиёбонларга гул ва дарахт ниҳоллари ўтқазилди. Кўпгина меҳр-шафқат тадбирлари бўлиб ўтди ва бўлмоқда, фахрийлар, беморлар, ногиронлар, етимлар, кам даромадли оилалар, кўмак ва мададга муҳтож барча кишилар тўғрисида меҳрибонлик ва ғамхўрлик кўрсатилмоқда. Ўзбекистон ССР Президентининг Фармони билан дам олиш куни деб эълон қилинган Наврўз байрамида шаҳар кўча ва майдонларида, хиёбон ва боғларида халқ сайиллари, ўйинлари, спорт мусобақалари, профессионал ва ҳаваскор артистларнинг чиқишлари бўлиб ўтади. Ўзбекистон замини ва қуёшнинг сахий неъматлари билан безалган умумий дастурхон атрофида бу ёруғ байрамни биргаликда нишонлаш учун ягона катта оиланинг фарзандлари — турли миллат вакиллари тўпланишади.

Шундай экан, Наврўзнинг энг асосий бойлиги — қардошлик, дўстлик, биродарлик, эзгулик, тотувлик ғоялари фақат байрамлардагина эмас оддий кунларда ҳам қалбимизда, ишларимизда доим сақланиб қолсин.

Наврўз байрамингиз муборак бўлсин, азиз тошкентликлар! Сизларга, оилаларингизга, қариндош-уруғларингизга сиҳат-саломатлик, бахт-саодат, янги-янги муваффақиятлар тилаймиз! Қалбларингизда жўш ураётган қутлуғ туйғулар барча қийинчиликларни енгиб ўтишимизга, она-юртимиз, жонажон Ўзбекистонимизни янада гўзалроқ ва қудратлироқ қилишга кўмакдош бўлсин!

ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ.

Тошкентнинг жамолига ярашади ҳар байрам. Қуёшли кенг бағрида кулди Наврўзи олам!

• Байрам қутлови

ҲАРБИЙ ХИЗМАТДАГИ ЮРТДОШЛАРИМИЗГА

Азиз ва қадрдон Ўзбекистон ўғлонлари!

Барчангизни улуғ ва муқаддас Наврўз билан чин дилдан табриклайман. Табиатнинг уйғониш фаслида сизга она-юртнинг соғинчи ва меҳр-муҳаббатга тўла саломларини йўллайман.

Наврўз гўзаллик, мурувват, дўстлик, биродарлик, ҳамжиҳатлик ва меҳр-оқибатга чорловчи байрамдир. Ишонаманки, байрам ҳар бирингизнинг навқирон қалбингизда бу туйғуларни янада мустаҳкамлайди. Бугун дастурхондаги насибангиз узра олисдаги сиз азизларни яна бир бор эслаб, ҳар бирингизнинг бошингизга омонлик тилаймиз, мунис ва меҳрибон ота-онангиз бағрига, кўз тикиб интизор кутаётган яқинларингиз бахтига тез кунларда эсон-омон, соғ ва саломат қайтишингизни тилаймиз. Каттадан кичик, барча дўсту биродарларингизга бизнинг Наврўз саломимизни етказинг.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президенти

И. КАРИМОВ.

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ НАШРИЁТИ ТАШКИЛ ЭТИЛГАН КУННИНГ 70 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН УНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Кўп йил ҳалол ишлаганлиги, Ўзбекистон матбаасини ривожлантиришга ҳисса қўшганлиги ва жамоат турмушида фаол қатнашгани учун қуйидагиларга фахрий унвонлар берилсин:

«Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган маданият ходими»:

Зиёмов Зайниддин Нажимович — офсет матбаа цехининг матбаачиси

Караманов Нодир — рўзнома-ҳарф териш цехининг бошлиғи

Кушнир Надежда Алексеевна — бош муҳандис ўринбосари

Мансуров Қутбиддин Турсунович — чуқур матбаа ишчиси

Муҳамедов Рафаил Насруллович — рўзнома-ротация цехининг ишчиси

Сотиболдиева Ўғилой — муқовалаш цехи ишчиси

Томкина Антонина Яковлевна — чуқур матбаа цехи брошюралаш бўлимининг машинисти

Қуйидагилар **Ўзбекистон ССР Фахрий ёрлиқлари билан мукофотлансин:**

Аҳмедов Қосим — хўжалик бошқармаси бошлиғи

Баришов Александр Петрович — рўзнома-ротация цехининг гальванотипчиси

Борзов Николай Федорович — бош механик

Дунина Анна Афанасьевна — ишлаб чиқариш бўлимининг муҳандис-диспетчери

Кулишева Барно Суннатовна — рўзнома-ҳарф териш цехи ҳарф қуйиш машинасининг ҳарф терувчиси

Мирзакаримов Акром — Ю. Гагарин номли пионерлар лагерининг ишчиси

Мороз Лариса Ивановна — рўзнома-ҳарф териш цехи ҳарф қуйиш машинасининг ҳарф терувчиси

Никифоров Владимир Федорович — чуқур матбаа цехининг ишчиси

Раҳимова Гулчеҳра Қодировна — цинкография ва офсет қолиплари тайёрлаш цехининг монтажчиси

Тожиева Зайнаб — рўзнома-ротация цехи машиналари ва агрегатларининг ишчиси

Турсунов Ҳабибулла Рихсибоевич — муқовалаш цехининг бошлиғи

Ҳайдарова Мастура Носиржоновна — муқовалаш цехининг ишчиси

Хушназаров Исматулла — юқори матбаа цехининг ишчиси

Эшонов Бозорбой Олломбергaнович — партия комитетининг котиби

Йўлдошева Хожалхон Яхшибоевна — юқори матбаа цехи машиналари ва агрегатларининг ишчиси

Ўзбекистон Совет Социалистик Республикасининг Президенти

И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1991 йил 18 март.

ЭСДА ҚОЛАДИ

Наврўз байрами Тошкент қишлоқ хўжалик машинасозлиги ишлаб чиқариш бирлашмасида қандай нишонланади! Бирлашма таъминот масалалари бўйича директор ўринбосари Аъло Мақсудовдан Наврўзга тайёргарлик ҳақидаги фикрлари билан танишдик.

— Ҳатто уйингизга оддий меҳмон келиши дарагини билсангиз қисман бўлсада тайёргарлик кўрасиз, — дейди Аъло Набихонович. — Гарчи шундай бўлгач, бу қутлуғ айёмга муносиб тайёргарлик кўрмай бўладими!

Бирлашмамизда 6 мингдан зиёд ишчи-хизматчи ишлайди. Миллат вакиллари — йигирма турдан ортиқ. Аммо мақсадимиз бирдамлик, осойишта ва ҳамкорликда иш қилишдан иборат. Ўтган йили Наврўз байрамини катта қизиқиш билан ўтказган эдик. Муқимий номли мусиқали театри артистлари, хонанда М. Азимовлар меҳнаткашлар хизматида бўлишган эди. Бу йил ҳам мана шу улуғ кунни эслаб юрадиган даражада ўтказиш режаларини белгилаб қўйдик.

Гулзода МАМБЕТОВА.

БАҲОРОЙНИНГ ТАШРИФИ

ЎЛКАМИЗДА Наврўзи олам. Ўрик новдаларида гуллар, қизлар сочларида тол баргак, йигитлар қўлларида гуллар...

Ҳамма ёқда яшариш, олмалар куртак чиқармоқда, қирларни майсалар қопламоқда. Наврўз арафасида ёққан қор ҳам ўзбекнинг дилидаги покликни акс эттиргандай бўлди.

Баҳор каби гўзал «Баҳор вальси» куйи. Бу куй узоқ-узоқларга баҳор шабадасидай ёқимли таралади. Бундай ёқимли куй билан Наврўз байрами Октябрь районидаги Ҳаким Мусаев номли 38-мактабга ташриф буюрди. Зал миллий сўзана ва палаклар билан безатилган. Стол байрам дастурхонидан бироз фарқ қилади. Қўли гул пазандаларимиз томонидан тайёрланган нон, патир, қатлама, чучвара, варақи, юпқа, чак-чак, кўк сомса, кўк чучваралар стол устини безаб турибди.

Залга Баҳорой — ўқитувчи Лазокат Султонова «Баҳор вальси» куйига ўйнаб кириб, Наврўз билан меҳмонларни табриклади. Сўнг байрамга «Совчи» аёллар кириб келишди. Келинчак танлаб олинди. Тўй маросими бошланди. Аёллар миллий либосда «Ёр-ёр», «Келин салом», «Алла» каби ўзбек халқ қўшиқларини ижро этиб «Келин тушди», «Гўдакни бешикка солиш», «Онанинг алла куйлаши» саҳналарини намойиш этишди.

Айниқса келин ҳақиқий ўзбек миллий либосида чиқиб, меҳмонларга таъзим билан салом бериб, бир пиёладан чой қуйиб бериши йиғилганларда катта таассурот қолдирди.

Ўқитувчилардан Лазокат Султонова, Шоҳиста Набиева, Салима Ҳожиматова, Шоира Холмуҳамедова, Озода Азимова, Васила Каримжонова, Мавжуда Рихсиева, Муҳайё Обидова, Мастура Раҳматуллаевалар Наврўз байрамини қизиқарли ва мазмунли ўтказишда фаоллик кўрсатдилар.

Мамлакат САЙДАЛИЕВА.

ЎЙНАМОҚ, КУЛМОҚ ВАТАНДОШ,

ҚОНУНИЙ ҲАҚҚИНГ СЕНИНГ...

КЕЧАГИНА эди шаррос ёмғирдан жунжикиб, ёмғирпўшларга ўралганимиз. Бугунги тонгнинг тароватига ўзгача. Шу тонг тароватини мадҳ этсаммикин?

Кечагина эди шафтолию, олчаларнинг новдалари қачон япроқ кўради, деб хўрсинганимиз. Бугун уларнинг куртаклари қитиқласа кулиб юборгудек бўлиб бўртиб турибди. Уларнинг кулгусини қаламга олсаммикин?

Кечагина эди ўрикларнинг гулига интиқ бўлганимиз. Бугун эса унинг нафармон гуллари боларилар учун бол косага айланди. Уларнинг хонишида не сир яширин — мағзини чақсам бўлармикин?

Кечагина эди ариқларнинг соҳиллари ғариб кўрингани. Бугун эса ялпизлар сичқон-қулоқ бўлиб, майсалар бўй тортиб қолибди. Далалар ям-яшил, худди сўзанага ўхшайди, чевари ким бўлдийкин?

Бугун тандирларга ўт қаланган. Саватда хамири юпқа ёйилган кўк сомсалар. Ҳадемай уларнинг муаттар ҳиди димоқларни қитиқлайди. Қандай қилиб таърифласам экан?

Кечагина эди дошқозонда қачон сумалак пишаркин деб орзу қилганимиз. Бугун эса сумалак қайнаяпти. Атрофида келин-кеват, бола-бақра ғужғон ўйнаяпти. Уни қай усулда куйласам экан?

Кўнглимдан кечган бу каби хаёлларнинг чеки-чегараси йўқ.

Бугун табиат куляпти. Унга қўшилиб олам куляпти бугун, хандон куляпти!

Наврўз бугун, азизлар, Наврўз!

Қуёш нури билан беадад зийнатланган айём шарофати ёшу қарига бирдек ҳузурбахш, бирдек ардоқли. Гулдасталар қўлларда навбаҳор элчиси. Куй-қўшиқлар авжида. Ноғора садолари сурнай наволарига жўр бўлиб кетди. Она шаҳрим ҳавоси худди қўшиқ ва куйдан тўқилганга ўхшайди!

Наврўз бугун, азизлар, Наврўз!

Ўша Маҳмуд Қошғарий ўзининг ўлмас «Девони луғотит турк»ида таъриф ва тавсиф этган, жонбахш янги кунимиз байрами! Бобокалонимиз ҳазрати Қошғарий мундоқ айтмишлар:

Турфа чечак тузилди,
Ғунча лаби ёзилди.
Узоқ ётиб эзилди,
Ердан бош кўтаришар.
Яшин чақиаб яшнади,
Булут туриб жўнади.
Айғир, бия кишнади
Уюр очиб яйрашар.

Оҳ, қандай гўзал манзара! Бу манзаранинг яна ҳам бемисл тасвири Носируддин Робғузийнинг «Қиссаси Робғузий» китобида битилганким, ўқиб дил яйрайди! Наврўзи олам шундоқ гўзал, шундоқ улуғ, шундоқ қадимдир. Унинг таърифи асрлардан бери олиму фозиллар, аҳли шуаро тилидан тушмай келади. Не ажаб икки оғиз сўз айтиш бахти бизга ҳам насиб қилибди.

Наврўз бугун, азизлар, Наврўз!

Хиёбонлар нашъу намоси чорлаётир бағрига. Боболар, момолар кўзларига лолани суриб шукроналар айтмоқда:

Келибсан хуш гўзал Наврўз ўлкамга марҳабо қилгил,
Безаб шаҳру қишлоқларни ажиб савту наво қилгил.

Қизларнинг бошида самбит толдан баргак, Қошларида ўсмадан қолган ироқи из. Тонгданоқ сайроққа кирган қушларнинг чақчақларига само торлик қилгандек. Қанотида яшиллик келтирган тўрғай минг бир усулда нағма қиларким, кўз ололмайсан ундан. Айтишларича, у заминга тепадан боқиб минг бир қўшиқ куйлар экан. Мингтасини айтар экану, минг биринчисига келганда сўз тополмай қоларкан. Шундоқ гўзал она диёримиз, она еримиз.

Наврўз бугун, азизлар, Наврўз!

Ўша тўрғай айтолмаган минг биринчи қўшиқни айтиб кўришга жазм қилсаммикин?

Эй, суюк она диёр, Наврўз муборак бўлсин.
Хеш-ақрабо, дўсту ёр, Наврўз муборак бўлсин.
Лобару дилбар дилдор, Наврўз муборак бўлсин!
Яша ҳардам устивор, Наврўз муборак бўлсин!
Олинг, жўралар, алёр, Наврўз муборак бўлсин!

Кун билан тун тенг келган кун деҳқонбобонинг далага қўш солган кунидир. Декчаларда қўш оши пишди. Кўғирмочлар дастурхонда ёниб турибди. Ният қилиб қўл чўзасану, димоғингга ер ва тер ҳиди урилади. Иккови ҳам муқаддас бўй. Менга қолса иккович фаранг атрига ҳам алишмасдим. Чунки улар менинг дастурхонимнинг хуш бўйи.

Бу Наврўз айёмида ҳам Бободеҳқон шудгори бошида масрур турибди. Ким билсин, балки кўзига кузги хирмонлар намоён бўлгандир. Иншооллоҳ, Наврўзнинг пойқадами олтин фасл — кузнинг Меҳржон байрами учун қутлуғ келсин!

Боғларда, хиёбонларда сайиллар давом этмоқда. Дорбозлару раққосалар, машшоқлар, аскиячилар юрак ғуборини қувиб хизматга шай. Кулгу, қаҳ-қаҳалар бардавом, баравж.

Ўйнамоқ, кулмоқ ватандош, қонуний ҳаққинг сенинг
Минглаб Наврўзни кутмоқ мўътабар аҳдинг сенинг.
Бўлсин ҳамиша муаззам, ўтивфас тахтинг сенинг.
Ҳар маҳал омад кулиб, ётмасин бахтинг сенинг,
Қадаминг бўлсин гулзор, Наврўз муборак бўлсин.

Бугун тонг саҳардан шаббодаларга юзимни тутдим. Боғлар атрини, далалар файзини эл узра сочиб юрган шамолларни элчи айладим. Дедимки: ҳар бир хонадонга кир, ҳар бир одам дилига шукуҳ сол! Қутланг эй, беозор шамоллар, барчани қутланг!

Наврўз бугун, азизлар, Наврўз!

Олам куляпти бугун, хандон куляпти. Наврўз кулгиси барчамизга хуш бўлғай, хайрли бўлғай, муборак бўлғай, азизлар!

Темур УБАЙДУЛЛО.

Наврўз оқшомида

УКРАИНЛАР БИЛАН БАҲАМ КЎРАМИЗ

Львовнинг «Луч» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси билан Тошкентнинг «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси ўртасида дўстлик алоқалари ўрнатилганига анча йил бўлди. Бу давр ичида ҳамкорликда кўпгина ишлар амалга оширилди. Ишчилар ўртасида ўзаро мусобақалар уюштирилди. Борди-келди йўлга қўйилди.

Львовликларнинг бу галги ташрифи ўлкамизда қутлуғ «Наврўз» айёмининг нишонланишига тўғри келиши кўпчиликни қувонтирмоқда. Бу галги Наврўз байрами қандай нишонланиши ҳақида «Малика» трикотаж бирлашмаси фирқа қўмитасининг котиби Галина Арсеньевна Григорян шундай ҳикоя қилади:

— Аввало Наврўзнинг қандай нишонланиши ҳақида шуни айтиш кераки, бу баҳор ва дўстлик байрамида шарқона урф-одатлар яна бир бор эсга олинади. Халқнинг «Алла болам», «Келин салом», «Ёр-ёр» қўшиқлари куйланади. Бу йил буюк мутафаккир Алишер Навоий йили деб эълон қилингани сабабли даҳога бағишланган дастур билан бошлаймиз. Бирлашмамиз бадиий ҳаваскорлари концерт берадилар. Буфет, лотерея ўйинлари ташкил қилинади. Фақат сумалак ва ош тайёрлаш масаласида бироз ўйланиб қолдик. Кўпчиликнинг фикрини ўргандик. Кўпчилик, қарияларимиз рўза тутадилар ва сумалак тайёрлашда чарчаб қолишлари мумкин. Бунинг устига рўза кунлари кундузи овқат тарқатишимиз уларга оғир ботмасмикин, деган фикрни билдирганликлари сабабли, сумалак ва ошни шанбалик куни — 21 апрелда ўтказишга қарор қилдик. Аммо, бирлашмамизга қарашли 2-фабрика аёллари ва ёшлари сумалакни алоҳида ўзлари тайёрлашади. Бунга қариялар ва кексалар рози бўлишди. Шунинг учун ош ва сумалак айнан Наврўз куни тайёрлашга қарор қилинди. Львовлик меҳмонларимизни ўша ерга олиб бормоқчимиз.

— Львовдан кимлар келади!

— «Луч» бирлашмаси бош директори, партия қўмитаси котиби, касаба уюшмаси ва «Промин» рўзномаси муҳаррири келишади. Уларнинг келишдан мақсади ҳозирги шароитда бизда олиб борилаётган мафкуравий ишлар билан танишиш. Кўпчилик бизнинг аҳиллигимизга қойил қолишмоқда. Ҳозирги кунда республикамизда бирмунча осойишталик. Ишларимизга халқ ишонч билан қарай бошлади. Бу албатта, львовлик дўстларимизни ҳам қизиқтирмоқда.

— Меҳмонларнинг ташрифи Наврўз кунларига тўғри келган экан, демак улар ҳам байрам тантаналарида иштирок этар эканлар-да.

— Ҳа, айни Наврўз айёмида келаётганлари учун уларга бирлашмамизда ўтказиладиган шодиёналарни кўрсатамиз. Шу билан бир қаторда Самарқанд, Наманган, шаҳарларига олиб борамиз, бирлашманинг Хумсондаги оромгоҳида бўладилар. Бундан ташқари уларни хонадонларга ҳам олиб бориб, халқ урф-одатлари ва ҳаёт тарзи билан таништириш ниятимиз бор. Урф-одатлар халқнинг минг йиллардан буён шаклланиб келаётган маданиятининг ўзига хос белгиси. Уларни унутишга, йўқотишга, менсимасликка асло ҳаққимиз йўқ. Байрам муносабати билан украин дўстларимиз ҳам бизнинг ҳаётимиз билан янада яхшироқ танишсалар, нур устига аъло нур бўлади.

Дилором СУЛТОНОВА.

ШИФОХОНАДА ШОДИЁНА

Наврўз... Шу биргина сўз замирида ажойиб таровaт, нафосат, бетакрор дилраболик бор. Ўлкамизга ташриф буюрган гўзаллик байрамини ҳар томонлама, мазмунли ўтказишга пухта тайёргарлик кўрдик. Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бирлашмасига қарашли шифохонамиз атрофлари тартибга келтирилди. Маҳалладан дошқозон келтириб, сумалак тайёрлашга киришдик. Шифобахш таомни қиёмига етказишда айниқса бўлим бошлиғи Лола Ғуломова, ҳамшира Раъно Тиллахўжаева ва бошқа шифокорларимиз жонбозлик кўрсатдилар.

Наврўз айёмида шифохонамиз ҳовлиси янада гавжумлашиб, ўзгача таровaт касб этди. Ҳамманинг дилида қувонч. Орзиқиб кутилган шодиёнада дилрабо қўшиқлар шўх рақсларга уланиб кетди.

Шифохонамиз бош врачи А. Сайфуллаев ташаббуси билан шу ерлик маҳалла фахрийлари, Улуғ Ватан уруши иштирокчилари, кекса ва ёлғиз кишилар байрам дастурхонига таклиф этилдилар. Хушовоз хонандалар Қувондиқ Искандаров, Холмурод Зокиров талқинидаги қўшиқлар, корхона қошидаги 255-боғча дастасининг чиқиши йиғилганларда яхши таассурот қолдирди.

Шодиёна ҳамширалар ўртасида ўтказилган «Наврўз гўзали» кўриги билан якунланди. Миллий либос кийган зебо қизлардан Ўғилой Тўлаганова, Нодира Зуҳурова, Ойгул Ҳакимова ва Наргиза Эргашеваларнинг пазандалик маҳорати-ю, дилрабо рақслари кўпчиликни хушнуд этди.

Матлуба МИРКАРИМОВА,
Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машинасозлиги бирлашмаси шифохонасининг бош ҳамшираси.

САХОВАТ

Шаҳарнинг энг кенжа районларидан бўлган Бектемир районининг 32 мингдан зиёд аҳолиси ҳам умумхалқ байрами «Наврўз» тантаналарига қизғин ҳозирлик кўрди. Байрам куни районнинг аҳоли зич яшайдиган 4 жойида ҳамда 9 та маҳалла ва мавзеларида йирик тадбирлар ўтказиш мўлжалланган. Жумладан, «Бинокор» посёлкасида ҳамда «Водник» мавзесида байрамнинг асосий тантаналари ўтказилади. Деҳқон бозори ва савдо расталари ташкил этилади. Районимизнинг «Орзу» дастаси эртадан кечга қадар маданият уйи ёнида ўз концерт номерларини намойиш этади. Энг аҳамиятлиси эса районимиздаги 100 га яқин боқувчиси йўқ оилалар ва кам даромадли оилалар учун шаҳардаги «Саховат» маркази 5.000 сўм хайрия маблағи ажратди. Ҳар бир оилага шу маблағдан гўшт, чой, иссиқ нон ва байрам таоми — сумалак ҳамда гулдасталар олиб, уларни табриклашни режалаштирганмиз.

Шунингдек, райондаги кўп болали ва даромади кам бўлган учта оилага шу маблағдан уч та сигир туҳфа қилинади.

Ҳозирга қадар эса, маҳаллалар янги чойнак-пиёлалар билан таъминланди, чойхона ва маҳалла клубларидаги таъмирлаш ишларига ижроия қўмитамиз томонидан зарур ёрдам кўрсатилмоқда. Маҳаллаларга баҳор таоми — сумалак ва ҳалимлар пишириш учун масаллиқлар ҳам район савдо тармоғи орқали берилди. 20 март куни эса «Водник» мавзесидаги «Комсомол 50 йиллиги» номли кинотеатрда жумҳуриятимизнинг таниқли артистлари иштирокида концерт намойиш этилади. Шу куни яна районнинг уруш ва меҳнат фахрийларини ҳам байрам билан қутлаш маросими ўтказилади. Районимизда 20 га яқин турли миллат вакиллари бир оила фарзандларидек аҳил яшашади. Кўпмиллатли ишчилар оиласи меҳнат қиладиган корхоналаримизда ҳам «Наврўз» байрами умухалқ байналмилал байрамига айланди. Шундай корхоналардан бири — тажриба таъмирлаш ишлаб чиқариш корхонасининг марказий омбори жамоаси ҳам 21 март куни эрталаб, ўз оила аъзолари билан биргаликда корхонага байрам тантанасига йиғилишади. Корхона ҳовлисида катта дошқозонларда ош ва сумалак таомлари пиширилиб, йиғилганларга тарқатилади. Шу куни корхонадаги кекса ишчилар, ногиронлар ва боқувчиси йўқ ёлғиз қариялар уйларига ташриф буюриб, байрам таоми билан сийлашади.

Ботир ҒОЙИПОВ,
Бектемир район ижроия комитети раиси.

ҚУВОНЧГА ТЎЛСИН

ПОЙТАХТДАГИ Ҳамза райони маҳаллалар аҳли Наврўзни ўтказиш юзасидан, муҳим тадбир ишлаб чиқди. Район маданият озиқ-овқат савдоси, ошхоналар ширкати билан биргаликда, корхоналар жамоалари билан келишилган ҳолда 35 та маҳаллани 3 та марказга бўлиб, Наврўзни ўтказишда унинг асосий марказларини белгилади. Ҳар бир марказда уюшадиган 12 тадан маҳалла фаоллари ва корхона мутасаддиларидан иборат Наврўзга тайёргарлик ва уни ўтказиш комиссиясини туздик. Масалан, Шумилов даҳаси билан «Қўйлиқ» маҳалла орасидаги 12 та маҳалла 20 март куни эрталабдан бошлаб карнай-сурнайлар садоси остида Жарқўрғон кўчасидаги Тошкент ёғ-мой комбинатига тўпланадилар ва Наврўзни табаррук қадимдан хабар келтирган саболарга кўмилиб байрам шодиёнасини бошлайдилар. Районимизнинг «Замондош» маданият уйи уларнинг хизматида бўлади. Дастурхонга сумалак, кўк сомсалар тортилади. Олиму фозиллар, шоиру ёзувчилар ташриф буюришади. «Марказ» деб номланган маҳаллалар гуруҳи ўзининг фаоллари бошчилигида Чкалов номидаги самолётсозлик бирлашмаси жамоаси билан ҳам бирлашмани маданият саройида 21 март Наврўз байрамини қаршилайдилар. Эрталабданоқ сарой атрофи байрам кайфиятини берувчи руҳда безатилади. Районда байрамнинг энг каттаси Янгиобод даҳасидаги «Наврўз» чойхонасида бошланади. Соат роппа-роса 11 да район марказидан йўл оладиган жарчилар Алиев кўчасидаги «Саодат» дўкони олдига етиб келадилар. Карнай-сурнай наволарига жўр бўлиб қизиқчи-жарчилар Миршаропов кўчасини тўлдириб, «Наврўз» чойхонаси томон юрадилар. Уларни бутун янгиободликлар қаршилайдилар. Байрам авжига чиқади. Ёзувчи ва шоирлар, олиму фозиллар «Наврўз» ҳақида ҳикоя қиладилар.

Табиатнинг тансиқ неъматлари — сумалак, кўк сомса ва яна қанчадан қанча турли-туман шифобахш тансиқ таомлар дастурхон кўрки бўлади. Хуллас, байрам қатнашчиларининг диллари қувончга тўлади.

Неъматжон ҲАСАНОВ,
Ҳамза район маҳаллалар ишини мувофиқлаштириш кенгашининг раиси.

Гулгун чеҳраларда Наврўз шодлиги, Наврўздан дўстлигу, юрт ободлиги!

ГЎЗАЛЛИК ШАЙДОЛАРИ

Наврўз байрами — бу ҳамма халқларнинг байрамидир. Шу шодиёна кунда гўзал Тошкентимизнинг кўча ва йўлаклари қанчалик озода, кўкаламзор бўлса, шу атрофдан ўтган кишиларнинг ҳам кайфияти шунчалик яхши бўлади. Шундай экан, шаҳримизда байрамни кўнгилли кутиб олиш учун қандай тадбирлар амалга оширилмоқда? Мухбиримиз шундай савол билан Тошкент шаҳар ободонлаштириш Бош бошқармасининг бошлиғи Муҳаммаджон Зоирович Зуфаровга мурожаат қилди.

— Биз бу шодиёнага ўтган йилнинг кузидаёқ тайёргарликни бошлаб юборганмиз. Шу мақсадда шаҳар бўйича 10 минг 800 та манзарали, 10 минг 900 та мевали дарахт ва 150 минг ҳар хил бута кўчатлари экишни режалаштирган эдик. Ишчиларимиз бу борада, ўз олдиларига олган режа ва мажбуриятларини ошиғи билан бажардилар.

Бундан ташқари 11 гектар ерда мевали боғлар яратилди. Бу ерларга ўрик, шафтоли, олма, ёнғоқ ва бошқа кўчатлар ўтқазилди. Ленин районида Ким Пен Хван кўчасидаги 1,2 гектар, Сергели районидаги Қўшқўғон маҳалласида ташкил этилган 2 гектар боғ шулар жумласидандир.

— Муҳаммаджон Зоирович, гапингиздан маълум бўляптики, ўтган йили ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришда анча муваффақиятларга эришилган. Хўш, бу йил бу борадаги ишлар қай аҳволда?

— Шаҳарда баҳорги ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштиришойлигини аъло даражада ўтказишга ҳаракат қилиняпти. Шу давр ичида 14 минг 500 та манзарали, 16 минг 500 туп мевали дарахтлар ҳамда 150 минг дона ҳар хил бутали кўчатлар ўтқазишни режалаштирганмиз. Ҳозиргача шулардан 3 мингдан ортиқ мевали ва манзарали, 20 мингдан ошиқ бута кўчатлари экилди. Айниқса, Октябрь, Акмал Икромов ва Фрунзе районларидаги бошқармалар ўрнак кўрсатиб меҳнат қилишяпти.

Шаҳар бўйича 400 километр узунликдаги суғориш шаҳобчаларини қайта тиклашни режалаштирган эдик. Ҳозиргача шунинг 310 километрдан ошиғи тартибга келтирилди.

— Байрам арафасида кўчалар тозалигини сақлаш учун бошқармада қандай ишлар амалга оширилмоқда?

— Байрамга озодалик ярашади. Бунинг тадбирини олдиндан кўриб қўйганмиз. Бошқармамизга қарашли 1.850 фаррош тонг саҳарда шаҳримизнинг қарийб ҳамма районларида кўча ва йўлкаларни яхшилаб супуриб, тозалаб қўйдилар.

Хуллас, эртага байрам куни бошқармамиз ишчи ва хизматчилари шаҳарнинг янада озода ва кўкаламзор бўлиши учун қўлидан келган ҳамма ишларни амалга оширадилар.

Суҳбатдош Ғулом ЮСУПОВ.

«ЎЙЛА, ИЗЛА, ТОП»

ЎЛКАМИЗГА ўз ҳусни тароватини кўз-кўз қилиб баҳор фасли ҳам кириб келди.

Жумҳуриятимиз бўйлаб ҳамма ерда Наврўз қизғин кутиб олинмоқда. Жумладан, Ф. Энгельс номли 64-мактаб ўқувчилари ҳам Наврўз айёмининг мароқли ва кўтаринки руҳда ўтиши учун ўз ҳиссаларини қўшишга ҳаракат қилмоқдалар.

Айём муносабати билан турли кўриклар, савдо ярмаркалари, байрам концертлари уюштирилмоқда. Наврўз арафасида катта қозонда ош дамланади. Ўқувчилар томонидан тайёрланган байрам концерти намойиш қилинади. Гуллар кўриги, деворий газеталар кўриги ўтказилади. Байрам дастурхони ўқувчиларнинг ўзлари тайёрлаган ширинлик ва пишириқлар билан безатилади.

Байрамга биз ўқувчилар юморларга бой театрлаштирилган дастур тайёрладик. Уни «Ўйла, изла, топ» деб атадик. Бу дастурда энг яхши саволлар учун, энг зукко иштирокчилар учун «махсус» совғалар белгиланган.

Адиба СУЛТОНОВА.

ДУРРА ЎРАБ БОШИГА

ОНА табиат чиройи келинчакдек чирой очиб, бутун гўзаллигини кўз-кўз қиляпти. Баҳор ҳавосининг илиқ-иссиқ ҳароратидан майса-ўтлар, чечагу-гиёҳлар барқ уриб ер юзига чиқди, ариқлар бўйи, сойлар қўйни яшил бахмалга қопланганлек яшнаб кетди. Ўриклар бодраб, бодомлар гуркираб гуллади. Кўкламнинг саррин еллари гул баргларини ўйнаб, гул-чечаклар уфорини ҳавога сахийлик билан тараб, дилларда ҳаётга ва яшашга умид чашмаларини жўш урдириб «ғир-ғир» эсадики, кўкрак тўлиб, юрак тўлқин уриб нафас олади. Ширин шу лаҳзада дилдан, қалб нидоси садо бериб келади.

Дурра ўраб бошига,
Ўсма тортиб қошига,
Кўкдан қилган ошига
Чорлаб келди гул Наврўз!
Гуллар чаман, юрт чаман,
Қушдек енгил учаман,
Ватан, сени қучаман,
Чорлаб келди гул Наврўз!

Навбаҳорни атак-чечак етаклаб, гулу-нурга тўлиб Наврўз келди! Бир-бирига дил пайванд дўстлар қалбига севинч-қувонч улашиб, кўксини кўкатларга, юз-кўзларини гул-чечакларга безаб Наврўз келди! Табиатнинг табиий ҳисоби билан бошланадиган Наврўз — Янги кун. Янги йил шарофати унинг бугунги нафосати ва камолотида намоён бўлиб турибди. Наврўз ота-боболаримизнинг жуда қадимий баҳорий байрами бўлиб, бу пайтда бутун табиат уйғонади, онаЕрга ризқ-рўз учун экин-тикинлар экилади, меҳнатга куч-ғайрат олинади, «илик узилди»даги камқувватликка барҳам бериш учун кўкламнинг кўплаб кўк ўтларидан турфа ноз-неъматлар, пишириқлар тайёрлаб истеъмол этилади.

Наврўз йилида халқимизнинг буюк алломаси ва шоири Мир Алишер Навоий бобомизнинг таваллудларига беш асру, 50 йил тўлганини нишонлашимиз ҳам фахру ғуруримиз бўлди. Ҳар они азиз бу Наврўз йили диёримизда Алишер Навоий йили деб тайин этилди. Буюк бобомиз неча асрлар олдин айтган:

Одами эрсанг демагил одами,
Онким йўқ халқ ғамидин ғами,

ҳикмати айни кунларда ҳам ўткир ғояси билан одамларни инсонийликка, эзгулик ва яхшиликка ундаяпти. Бобомиз Алишер Навоий яна айтадики:

Даврон элининг жисмида
ҳам жон бўлғил,
Ҳам жонлариға моян
дармон бўлғил.

Ўзбекистон ССР Президенти И. А. Каримов Наврўз байрами инсонни улуғлайдиган, тинчлик ва дўстликни барқарор этадиган шодиёна бўлишлигини ўз фармонида ёрқин ифода этдики, бу софдил, эзгу ниятли ва олижаноб ҳар бир инсонга яхши руҳ, ширин орзу, ҳаётга муҳаббат илҳомини бағишлайди.

Халқимизда «Меҳр—кўзда» деган нақл бор. Келинглар, азиз маслакдошлар, мана шу улуғ айём — Наврўз арафасида қолаверса унинг соясида хаста дилларга озгина бўлса-да далда бўлайлик, ногирон, меҳрга зор, яқин орада бирорта илиқ сўз эшитмаган, кўнгли ўксик, дард-аламга тўла ёру биродарларимизнинг кўнглини олайлик, дардига бир оз бўлсада малҳам қўяйлик. Афғон тупроғида қон кечиб, жонини фидо қилганлар хотирасини ёд айлайлик, ўз навқирон баҳодиридан айрилган севимли ёр, жигаргўшасидан ажраб ўзини қўярга жой тополмаётган падари бузруквор ва волидаи муҳтарамаларимизнинг эзилган, хаста, дилпора кўнгилларига таскин берайлик. Уларнинг қалб яраларини илиқ, самимий, дил тўримиздаги самимий сўзларимиз билан бир оз бўлсада енгиллаштирайлик. Бу бизнинг, сертакаллуф, меҳр-оқибатли, меҳмондўст, софдиллик фазилатларимиздан биридир. Зеро, мана шу фазилатларимиз заминида қадриятларимиз, анъаналаримиз ётади.

Наврўзда яхши ният қилинса, умрларга йўлдош бўлади. Ҳеч қачон бири-биримизнинг орамизда меҳр-оқибат қўри кўтарилмасин. Яхши гап — зардан қиммат! Шундай экан, дил сандиғимиздаги энг ноёб жавоҳир-дурдоналаримиздан терилган дил сўзларимизни бирбиримизга тўкиб солайлик, меҳроқибатли бўлайлик. Меҳр-оқибат бор жойда ҳурмат, садоқат, тинчлик, осойишталик ва баракали меҳнат нашидаси ётади.

Анора АБДИЕВА,
Тошкент Давлат дорилфунуни ўқитувчиси.

ДУНЁДАГИ ҳамма халқ ва элатларда она замин мавсумлари кутиб олинишининг ажойиб таомиллари бор. Айниқса, баҳор келиши билан табиат уйғониб, олам яшилликка бурканади, инсон табиатида янги ҳис-туйғулар жўш уради, эзгулик ва яхшилик ҳаммани шодликка, меҳнатга, олижаноб фазилатларга ундайди. Наврўзи олам бошланиши билан халқимиз тантанали байрамни дўсту қадрдонлар билан нишонлашга бел боғлайди.

Қадимда умумхалқ байрами Наврўзни кутиб олиш учун катта тайёргарлик кўрилган. Байрам олдидан уй-жойлар тозаланган, ҳовли-боғлар гуллар билан безалган, ҳамма ўзига янги кийимлар тикдирган. Наврўз кунлари кишилар қўни-қўшни, қариялар, ёр-биродарлар ва қариндошлар билан дийдор кўришган, аразгиналарга барҳам беришган. Шу улуғ айём давомида беморларни бориб кўриш, ҳол-аҳвол сўраш ҳар бир кишининг бурчи ҳисобланган. Марҳумларнинг қабрини зиёрат этишган.

Шуниси диққатга сазоворки, Наврўзи олам бир ой давом этади ва қатор баҳор сайилларини ўз ичига қамраб олади. Булар Наврўз, Гули сурх, (лола сайри), қўшчи оши, қизлар мажлиси, дала сайли, сумалак сайли ва бошқалардир. Наврўз байрамига атаб оилаларда махсус баҳор таомлари, яъни ялпиз, отқулоқ, жағ-жағ, шўра, йўнғичқадан ва бошқа кўкатлардан кўк сомса, кўк патир, бийрон ва кўк чучваралар тайёрланади. Айниқса сумалак сайли алоҳида кўтаринкилик билан кутиб олинади.

Ўзбек ва тожик халқларида Наврўз кунларида айниқса меҳмоннавозлик авжига чиқади. Ёшлар кексаларга ширинликлар, нон-насиба, лаззатли таомлар олиб борадилар. Наврўз байрамининг асосий қисми оммавий сайллардан иборат. Дорбозлар, қизиқчилар, масхарабозлар, ўйинчилар ўз санъатларини намойиш этиб, сайлларга файз киритади. Халқ одатларидан кураш ва кўпкари ташкил этилади.

Наврўз аёллар учун унутилмас байрам, Қиз-жувонлар сайлгоҳларга зеб-зийнатлар тақиб, ясаниб боришади, у

АЖОЙИБ ТАОМИЛЛАР

ерда алоҳида давра ташкил қилиб, ўз тенгқурлари билан гурунглашиб, дам олишади. Дутор чертиб, доира чалиб, қўшиқ ва лапарлар айтилади.

Йигитлар ҳам алоҳида давра қуриб ўйин-кулги, базм уюштиришади, хонанда ва созандаларнинг дилрабо куй ва қўшиқларини тинглашади. Йирик қишлоқ ва шаҳарларнинг ўз сайлгоҳлари бўлиб, сайлга ҳамма масаллиқ олиб ўз қозони, идиш-товоғи билан келади. Бу ерда булардан ташқари, моҳир пазандалар тайёрлаган турли анвойи таомларни тановул қилиш, чойхонада чой ичиш мумкин бўлади.

Сайлгоҳда, шунингдек, турли хил буюмлар, ўйинчоқлар билан савдо қилинади. Хуллас, Наврўз сайллари — табиат қўйнида ўтказилган ўйин-кулгилар, ширин суҳбатлар кишиларга қувонч ва роҳат бағишлайди.

Наврўз фақат ўйин-кулги айёмигина эмас, моддий-маънавий бойликлар яратишга жадал ундайдиган омил ҳам демакдир. Ижодкор халқимиз Наврўзни бахт, меҳнат, ҳаёт ва дўстлик байрами деб билган, уни интизор кутган, тантанали ўтказган, сўнг унинг туб маъноси ва илҳоми билан яшаб ойлар мобайнида мўъжизалар яратган.

Халқимиз ҳозир ҳам ҳукуматимиз раҳнамолигида ота-боболаримизнинг бу ажойиб анъаналарини изчил давом эттириб келмоқдалар. Наврўз байрами оилаларда, ёру дўстлар даврасида, шаҳар ва маҳаллаларда, мактаблар, олий ва ўрта ўқув юртларида тантанали нишонланяпти.

Наврўз байрамини ўтказишда янгича одат-удумлар қўлланиши унинг маънавий мақсадини бойитиб боряпти. Наврўзнинг кишиларимиз маънавий маданиятини ошириш, эстетик дидини ўстиришдаги хизмати беқиёсдир. У кишиларга маданий ҳордиқ беришдан ташқари, самарали меҳнат қилиш учун куч ва илҳом бағишлайди.

Наврўзнинг яна бир яхши томони шундаки, унда шаҳримизда яшовчи турли миллат вакиллари ҳам иштирок этиб, ўз санъатлари билан сайлларни қизитишмоқда, бу эса байрамга дўстлик руҳини бағишламоқда. Инсон қалбига қувонч, севинч солувчи бу она табиатнинг янгиланиши — инсонларнинг ҳам янгиланишига, покланишига, инсон омилининг ривожига табиий равишда минг-минг йиллар давомида хизмат қилаётганини чуқур англаш мумкин.

Она табиатнинг ҳайқириқли сеҳрини қарангки, бу буюк уйғониш — инсон қалб кўзгусига ўз таъсирини муҳрлаб, меҳр-муҳаббатга, садоқатга чорлагандек бўлади, шунинг учун донишмандларимиз: «Табиат инсоннинг баркамол бўлишига чексиз хизматлар қилувчи шифохонадир», — деганларида минг бор ҳақ эдилар.

Наврўз — бизни табиатни муҳофаза этишга чорлаяпти. Табиатни севган, меҳр қўйган, уни англаган одамларгина одамларга меҳр қулочини очади. Дийдаси қаттиқ, доимо жиддий, пешонасидан нарини кўрмайдиганлар ундан баҳра ололмайди.

Она табиатнинг бетакрор мавсуми НАВРЎЗ — халқ байрами табиатни англашга, идрок этишга, тушунишга чорлайди. Наврўз — одамларнинг меҳр, қадр-қиммат ва қадриятларини қайта тиклашга хизмат этадиган ички қувват бағишловчи шодиёнадир. Зеро, Наврўз халқ кайфиятини кўтарувчи — инсоний омилларнинг жадаллаштирувчи воситалардан бири. Халқнинг кайфияти эса, буюк куч, қувват, туганмас манбадир.

Билол АМИНОВ,
тарих фанлари номзоди, элшунос.

Наврўз оқшомида

Ўтмишдан садо

АСРЛАРДАН АСРЛАРГА

● Қадимда Ўрта Осиё халқларининг меҳнат фаолиятлари билан чамбарчас боғланиб кетган талай анъана-удумлари, маросиму байрамлари бўлган. Машҳур аллома Абу Райҳон Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар» рисоласи бу удум-анъаналар ҳақида ҳикоя қилувчи тарихий манбалар ичида алоҳида ўрин тутади.

«Қадимда, форслилар йилга қўшимча кунларни қўшадиган даврда, уларнинг «зиж»ига кўра Наврўз, Қуёшнинг саратон буржига кириш вақтига тўғри келарди, кейинчалик, вақт ўтиши билан у орқада қолиб баҳор ойларигача силжиб келган... Энди Наврўз, ўзининг дастлабки кириш вақтидан силжиб, бизнинг давримизда (**Беруний замонида — М.М.**), Қуёшнинг ҳамал буржига кириш вақтига, яъни баҳорнинг бошланиш даврига мос келиб қолди», — деб ёзган эди Беруний.

Шунингдек, Эронда сасанидлар сулоласи мамлакатни бошқарган даврда йил боши ёзга қуёш туришидан (22 июндан) бошланадиган тақвимлар бўйича ҳайитларни белгилаш ислоҳларида бир қанчаси Беруний асарларида қайд қилинган. Форсларнинг у ёки бу ҳайитларининг келиб чиқиши ҳақида ёзиб, Беруний дейди: «Шопурнинг ўғли Ҳормуз баҳодир ҳар икки Наврўзни бирлаштириб, Наврўзлар орасидаги барча кунларни байрам кунлари деб эълон қилди ва буни нишонлаш мақсадида тепалик жойларда гулханлар ёқилди».

Алломанинг ёзишича, Наврўз ойи беш кундан қилиб, беш қисмга бўлинган. Биринчи беш кунлиги — подшолар учун, иккинчиси — улуғ кишилар учун, учинчиси — подшоҳларнинг ғуломлари учун, тўртинчиси — хизматкорлари учун, бешинчиси — авом халқ учун ва ниҳоят, олтинчиси деҳқонлар ва чўпонлар учун.

Шоҳ Хусрав биринчи беш кунни қандай ўтказгани ҳақида Беруний шундай маълумот беради: «Подшоҳ наврўз куни ҳайитни бошлаб, одамларга ўз томонидан халқни қабул қилиш ва уларга эҳсон улашиш мақсадида тахтга ўтирганини билдиради. Иккинчи куни, мартабаси жуда улуғ кишилар, жумладан деҳқонлар ва машҳур хонадон аҳлларини қабул қилиш учун, учинчи куни — отлиқ сипоҳлар ва улуғ донишмандлар учун, тўртинчи куни ўз уйидагилар, яқин ва махсус кишилар учун ва ниҳоят, бешинчи куни ўз ўғиллари ва қарамоғидаги кишиларни қабул қилиш учун ўтиради. Уларнинг ҳар бирига хизматига лойиқ мартаба бериб, икром қилади, лозим кўрган яхшилик ва инъомни тўла адо этади.

Олтинчи куни бўлгач, энди шоҳ халқ ҳуқуқини адо этишдан бўшаган бўлиб, ўзи учун наврўз қилади, ўз оиласидан ва хилватда суҳбатига сазовор кишилардан бошқасини қабул этмайди», — деб ёзади Беруний. Шундай қилиб, Наврўзнинг олтинчи куни, подшоҳ куни ҳисобланиб, форсларнинг буюк байрами деб танилган ва «Катта Наврўз» деб ном олган.

Сасанидлар сулоласининг шоҳлари Хисрав ва Масъудий саройларида Наврўзни байрам қилиш расм-русмлари ҳақида ҳам тарихдан кўп нарса маълум. Хусравнинг айтишича, Наврўз куни подшоҳнинг байрам дастурхонини буғдой, арпа, тариқ, маккажўхори, нўхот, ясмиқ, гуруч, кунжут, ловия донларининг унидан тайёрланган нонлар, етти хил дарахтнинг — тол, зайтун, беҳи, анор ва бошқалар шохчаларидан тайёрланган даста, «кўпайди», «кўпаяди», «кўпайишлик», «бойлик», «бахт», «мўлкўллик» деган сўзлар битилган варақлар безайди.

Наврўзга 25 кун қолганда махсус тайёрланган 12 кичик тупроқли майдончага буғдой, арпа, гуруч, ясмиқ, нўхот, ловия, кунжут, хашаки нўхот, тариқ, ундов ва бошқа дуккакли экинлар экилиб Наврўзнинг олтинчи куни куй ва қўшиқ садолари остида уларнинг майсаларини териб олишган. Майсаларнинг униб чиқишига қараб, кираётган йилда ҳосилнинг унумдорлиги ҳақида башорат қилишган.

Наврўз асрлардан асрларга туҳфа бўлиб келяпти. Қадимда Наврўзни кутиб олиш удумларидан анчаси Эронда ҳозиргача сақланган. Хусусан «ҳафт син (етти син) столи шулар жумласидандир. Бунда бош ҳарфлар «син» (яъни «с»)дан бошланадиган етти хил мева лаганга солиб, столга қўйилади. Буларга қуйидагилар киради: «сипанд» — сариқ гулли бута ўсимликнинг уруғи, «саб» — олма, «сиёх дона» — қора данак, «синжид» — ёввойи зайтун, «сирка» — уксус, «сир» — саримсоқ, пиёз, «сабза» — ликопчада ўстирилган буғдой майсаси. Шунингдек, столда қатиқ ,сут, сир ва бўялган тухумлар, қотирма нон, сувли коса, мевалар, ёнғоқ, бодом, писта, қовурилган товуқ, балиқ ва кўзгу бўлиши лозим. Соғлиқ учун ёқилган шамчалар ёниб тугагунча столдан олинмайди.

Наврўз куни етти хил ўсимлик бошоғидан ёки жўхоридан тайёрланган гўжа ҳам йил бошининг қадимий удумларидан ҳисобланади. Айниқса, ун ва ундирилган буғдой майсаси қиймасидан тайёрланган сумалак — йил бошини байрам қилувчи барча шарқ халқлари, жумладан Ўрта Осиё халқлари учун Наврўзнинг рамзи сифатида эъзозланиб келинмоқда.

Шу нарса аёнки, Ўрта Осиё ва форс халқлари томонидан минг йиллар давомида эъзозланиб келинадиган йил боши — Наврўз удумлари, унга бағишлаб тайёрланадиган таомлар, ерга, деҳқончилик ва ҳосилдорликка ибодат қилиш, сиғинишнинг кўринишлари сифатида қарор топган. Шу боисдан ҳам, Наврўзнинг кўплашиб байрам қилиниши, қадимдаги каби чинакам халқ сайилларига айлантирилиши, ўлкамиз узра унутилаёзган яхшилик, инсонийлик, дўстлик уруғини қайта қадаш, ундириш демакдир, боболаримиз, аждодларимиз бошлаган эзгу ишларни давом қилиб, уларнинг руҳини шодлантириш демакдир.

Мамадмуса МАМАДАЗИМОВ,
физика-математика фанлари номзоди.

Тарихнинг олтин хазинаси

ҚАЧОН КЕЛГАНИ ЯХШИ

◎ Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Ҳамид Сулаймонов номидаги Қўлёзмалар институтининг тошбосма китоблар фондида 2056-ҳисоб рақами билан сақланувчи китоб бор. Асар Тошкентда 1911 йили Порцов матбаасида чоп этилган. Биз тўхталмоқчи бўлган рисола кичкина бўлиб, атиги 3 варақдан иборат. Бу рисолада Наврўзи оламнинг қайси кунда келиши, қандай хосиятга эга бўлиши умумий тарзда баён қилинади. Уни бир оз қисқартириб ёритдик.

Ибн Термизийнинг ривоят қилишларича, агар Наврўзи олам якшанба куни бўлса офтобга таллуқлидур. Ул йили кенг рўлик (мўлчилик) бўлғай, асло сифатга рост келмағай, неъматлар бисёр бўлғай, вухуш (ҳайвон) ва тиюр (қуш)лар ва жумлаи ожизмур (ҳашаротлар) бисёр бўлғай, халқ орасида муҳолифчилик бисёр бўлғай.

Агар Наврўзи олам душанба куни бўлса Қамарға (Ойга) таллуқлидур. Ул йилда ҳам неъмат кенгрўлик бўлғай, қор ва ёмғир бисёр бўлғай ва яна заифларнинг (касал) аҳволи хўб (яхши) бўлур, аммо чункларга (улуғларга), насибдорларға бисёр мансабдорлик бўлур, зироатға офат тушғай, аммо тоғларнинг зироати хўб бўлғай, кунжуд ва зиғирмойи миёна бўлур.

Агар Наврўзи олам сешанба куни бўлса, бу йилда ҳам неъмат кўп бўлур, нарх арзон бўлур, гиёҳ бисёр бўлур, аммо халойиқлар бирбирларига бераҳим бўлурлар, ўғил ва қизларнинг орасида бисёр хусумат бўлур, зироат хўб бўлур, аммо бу йилда узум кўп бўлур, заифларнинг аҳволи танг бўлур.

Агар Наврўзи олам чоршанба куни бўлса Аторудға (Меркурий) таллуқлидир. Ул йили хунрезлик кўп бўлур, андек таом тотлиғ бўлур, аммо умароларнинг кори ботуроқ салоҳға келгай, (тезроқ яхшиликка эришгай), гўдаклар бисёр бўлур.

Агар Наврўзи олам пайшанба куни бўлса Муштарийға (Юпитер) таллуқлидур. Ул йили сайёҳларнинг аҳволи хўб бўлур, қор ва ёмғир бисёр бўлур.

Агар Наврўзи олам жума куни бўлса, Зуҳроға (Венера) таллуқлидур. Ул йили нарх-наво арзон ва неъмат фироҳ бўлур, зироатлар ҳам кўп ва хўб бўлғай, кунжуд мойи миёна бўлур.

Агар Наврўзи олам шанба куни бўлса Зуҳилға (Сатурн) таллуқлидур. Ул йилда қаҳатчилик бўлур ва хуруж куфрон (қийинчилик камаймайди) бўлур, подшоҳлар орасида хунрезлик кўп бўлур, аммо зироатлар хўб бўлур, фосиқларнинг ва ўғриларнинг аҳволи танг бўлур, зимистон (қиш) бисёр бўлур.

Сурайё ҲАЙДАРОВА,
илмий ходим.

Нозу неъматларга дастурхон тўкин, Ҳар бир дил Наврўзга айтар офарин!

БИР ПИЁЛА ЧОЙ УСТИДА

ШУ КУНИ байрамона безатилган дастурхон атрофига тўпланган кишиларнинг ҳаммаси шу кунларда ҳам таълим-тарбиянинг келажаги учун қайғураётган, маорифимиз муаммолари устида бош қотираётган, ўзларининг онгли ҳаётларини маорифимиз равнақига бағишлаган ажойиб мураббий инсонлар эди.

— Биз сизларни сал эртароқ пенсияга жўнатиб юборган эканмиз, — деди самимийлик билан Ўзбекистон ССР халқ таълими вазирининг ўринбосари, Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия комитети Халқ таълими Бош бошқармасининг бошлиғи Ҳ. Қ. Йўлдошев. — Лекин биз умумхалқ байрами — «Наврўз» арафасида сизлар билан дийдор кўришиб, дилдан суҳбатлашишга қарор қилдик...

Ҳа, шу куни меҳнат фахрийларини бир пиёла чой устидаги суҳбатга таклиф этиб чакки қилишмади. Яқиндагина ўзининг «Маорифчи» деб аталувчи кичик корхонасини очган Халқ таълими Бош бошқармаси ташкил этган бу хайрли тадбирга маорифимиз фахрийларидан Р. Ҳусанов, В. И. Афанасьева, И. Мўминов, Л. Суздальцева ва бошқа ҳамкасблар йиғилишди. Бир пиёла чой устида бўлган суҳбат пайтида мактабларимиз олдида турган муаммолар хусусида, фарзандларимизни маънавий қадриятларни эъзозлаш руҳида тарбиялаш ҳақида ва бошқа шу куннинг муҳим вазифалари тўғрисида атрофлича сўзлар бўлди.

Саид БОБОЕВ.

СУРАТДА: бир пиёла чой устидаги учрашув олдидан бир лавҳа.

Р. Шарипов сурати.

ҚЎЙ ЙИЛИ БАШОРАТИ

Мана, об-ҳаво исиб, табиатни ям-яшил либосга бурқайдиган сеҳри билан Наврўзи олам эшик қоқиб кириб келаяпти. Шарқона тақвим бўйича бу йил қўй (гўсфанд) деб аталади. Хўш, бу ҳақда ота-боболаримиз бизга қандай мерос қолдиришган. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси Шарқшунослик илмгоҳидаги қўлёзмаларда қўй йили ҳақида битилган маълумотлардан бир шингилини оқшомхонлар эътиборига ҳавола қиламиз.

● Ҳар қачон қўй йили кирса ул йил юртға ўғрилиқ келгай, одамлар кўб касал тортгай ва яна қиши яхши бўлуб, тез ўтгай, лекин одамлар ишға ружуъ қилғай, юрт оромида бўлуб, беҳбуд[1] бўлғай, аммо юрт яхшилиқ ишға саъйи[2]қилғай ва яна ҳар фарзандики ул (йил) аввалинда туғса, ўзи яхши бўлуб, кишидин насиба олғай, агар йил ўртасида туғса зийрак ва доно бўлуб, лекин умри қисқа бўлур, агар йил охиринда туғса яхши юзли бўлғай, ҳар иш қилур бўлса, қўлидан келғай.

● Агар қўй йили кирса, у йил қиши узун бўлғай, ёзи кеч бўлғай, меваларга совуқ офати кўп теккай, ёмғур кўп ёғғай, селлар оқғай, эл ора имонлиқ (омонлиқ) бўлғай, йилқи-қўй неккулай[3]яхши бўлғай, кўк кўкаргай, тикма ерда кимсага ёшин етгай, борарға ва келарга зад[4] топғай, тайийбларнинг ҳоли хуш ўтгай, эл тинчлик бўлғай, назир берилғай, қиз олмоғи ва тўй ёймоғи ёмон[5] бўлғай.

Неъматулло ЖАББОРОВ,
илмий ходим.

1. Беҳбуд — соғлиқ, яхшилик.
2. Саъйи — интилиш.
3. Неккулай — ўнгай.
4. Зад — озиқ-овқат.
5. Ёмон — қийин маъносида.

Наврўз шодлиги — диллар ободлиги, меҳр-оқибат, дўстлик рамзи!

СИРЛИ НАВО

Наврўз куйи сирли наводир,
Ҳар нағмаси малҳам
даводир.
Бемор она ётар хаста-ю
беҳол,
Кириб келишдилар қўни-
қўшнилар.
Бемор онажондан сўрдилар
аҳвол.
Гулу совға-салом бердилар
улар.
Она юзларини силашди бир-
бир,
Серсуяк қўлларин босишди
юзга
Хаста вужудига югурди бир
сир
Қувонч тўлқинлари қалқиди
кўзга.
Она эсга олди ёшлик
кезларин,
Наврўз айёмида бемор
йўқлашин.
Қари беморларнинг дуо
сўзларин,
Ҳол сўраш ҳақиқий
малҳамлигин чин.
Наврўздан сўнг бемор туриб
кетганин,
Очилганин яна гулдай қулф
уриб.
Роҳат шабадаси танга
етганин,
Ўзи ҳам беморлар кўрганин
юриб.
Она дарди, қаранг енгилди
бироз,
Севинч оромидан чарақлади
кўз.
Қалбида янгради ҳаётий бир
соз.
Чолғувчиси эди бу куйни,
Наврўз.
Ажабмас эртага она туриб
кетса...
Наврўз куйи сирли наводир,
Ҳар нағмаси малҳам
даводир.

Ҳайдар МУҲАММАД.

ШОДА-ШОДА НУР

Наврўзни кўп соғиниб
кутдик,
Ғунчаларга ҳар кўнгил
мафтун.
Олис кеча қишни унутдик,
Келганда тенг кундуз билан
тун.
Кутдик минг-минг йиллардан
кўпроқ
Кутдик уни янги-янгидан.
Олча гули бўлганда бодроқ
Хабар берди Наврўз
тонгидан.
Қуёш шода-шода нуринг сен,
Майсаларга шамолин
қўндир.
Яйра, Наврўз келди сени
деб,
Бугун фақат қувонар кундир.
Дош қозонда қайнар
сумалак,
Осмон гўё чўғ бўлган
тандир.
Гуллар кулиб берганда
дарак,
Болари бол ўпаётгандир.
Бир қизалоқ ариқ бўйидан
Кўк сомсага ялпиз терадир.
Бойчечаклар ерининг
қўйнидан
Наврўз дея хабар берадир.
Ўзгачадир бугун дала-туз,
Эй, биродар, ташвишин
синдир.
Сенга бўлсин йил бўйи
Наврўз,
Менга эса байрам бир
кундир.

ТЎЛҚИН.

ДИЛЛАРНИ ЧОҒ ЭТАЙЛИК

Дўстлар, Наврўзни қутлаб, дилларни чоғ этайлик,
Дилдан қувнаб ушбу кун, ғамни йироқ этайлик.
Наврўзни менсимаслар, ерга боқиб уялсин,
Ўйнаб-кулиб ғайрилар, юрагин доғ этайлик.
Келгуси авлодимиз яйраб есун десак биз,
Мевали дарахтлардан, кўп экиб боғ этайлик.
Боғ меваси неъматдур, яшиллидан ҳаво соф,
Мевасин бол, баргларин зилол-япроқ этайлик.
Рўзғор ташвишларидан, ёр қалби шом бўлганда,
Муҳаббат зиёсини тутиб чироғ этайлик.
Гуллаган чаман ҳар ён, оламда мусаффолик,
Ғаштини суриб кўклам, танларин соғ этайлик.
Бу қўшиқни Деҳқоний, Наврўзга атаб ёзди.
Келинг Наврўзда яйраб, дилларни чоғ этайлик.

Тўхтамурод ДЕҲҚОНИЙ.

«ГАПНИ ГАПИР УҚҚАНГА»

Наврўз айёмини жамоалар кўтаринки руҳда қаршилаб, муносиб совғалар билан келишаяпти. Муқимий номидаги Ўзбек Давлат мусиқали театри шодиёна куни одамларга яхши кайфият улашиш мақсадида «Гапни гапир уққанга» байрам томошасини тайёрлади. Бу ҳақда театр директори Шуҳрат Расулов шундай деди:

— Атоқли санъаткоримиз, марҳум Сойиб Хўжаевнинг севимли бир ибораларн бўларди. «Гапни гапир уққанга, жонни жонга суққанга. Гапни гапириб нима қиласан, онаси бемаҳал туққанга», деган. Ана шу сўзлар туртки бўлиб, мазкур томошани мухлисларга тақдим этаяпмиз.

Фурсатдан фойдаланиб яна бир масала ҳақида тўхталмоқчиман. Яқинда Наврўз айёмига тайёргарлик кўриш муносабати билан шаҳар ижроқўмида йиғилиш ўтказилди. Беш комплект карнай-сурнайчи топиш вазифаси Ўзбекистон филармониясига юклатилган экан. Шунча карнай-сурнайчини қаердан оламан, деб филармония директорининг боши қотаяпти. Буни қарангки, республика миқёсида, яна Ленин майдонида ўтказиладиган тантанага керакли санъаткорларни жалб қилиш амри маҳол. Шунда мен айтдимки, кечирасизлар, Тошкентнинг ўзида ёз пайтлари кунига неча юзталаб тўй бўлади. Бу маросимларда албатта карнайчи-сурнайчилар хизмат қилишади. Ҳозир қаерда улар? Муқимий, Ҳамза театрлари ёки филармонияда ишламасалар қаердан ойлик олиб, бола-чақа боқишаяпти. Албатта, бирор жойга номига ўрнашиб олиб, бўш вақтларида тўйма-тўй кезмоқдалар. Менимча, республика миқёсида уюшма ёки жамиятлар тузиб, бир йилда бир марта ўтадиган миллий байрамимизга санъаткорларни кенг жалб қилиш зарур.

Ҳақиқатан ҳам Наврўз ҳар томонлама бекаму-кўст, кўнгилдагидек ўтиши учун барчамиз ўз ҳиссамизни қўшишимиз лозим.

Суҳбатилла НОРХЎЖАЕВ.

---

21 март куни тошкентликлар ва пойтахтимиз меҳмонларини шундай шодиёналар кутмоқда:

В. И. Ленин номидаги майдонда

Наврўз байрамининг тантанали очилиши ва театрлаштирилган томоша.

Соат 11.00 да.

Томошаларда Навоий, Деҳлавий, Шерозий, Хоразмий, Муқимий каби улуғ ўзбек алломаларининг сиймолари гавдалантирилади.

Ленин номидаги майдонга Тошкент дарвозалари қурилади. Дарвозалардан қадимги ўзбек карвонларининг театрлаштирилган гуруҳлари кириб келадилар. Боболар юртининг рамзий муҳити юзага келади. Сиз азизларнинг дилингизга шукуҳ бахш этувчи рангоранг томошалар бошланади. Театрлаштирилган «Наврўз» сюитаси», «Халқлар дўстлиги сюитаси» томошалари байрамона кайфиятингизни кўтаради.

Наврўз байрами билан боғлиқ афсонавий халқ қаҳрамонлари — Гул, Наврўз, Баҳорой, Деҳқон бобо каби сиймолар турли воқеалар жараёнида жонланадилар.

Томошаларда СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати **Зикр Муҳаммаджонов,** СССР халқ артисти **Обид Тошкенбоев,** Ўзбекистон халқ артисти, СССР Давлат мукофотининг лауреати **Ёқуб Аҳмедов,** Жумҳуриятда хизмат кўрсатган артистлар **Ф. Фаёзов, С. Умаров, Р. Авазов** каби санъаткорлар Сиз азизларга ўз санъатларини ҳадя этадилар. Улар билан бир қаторда жумҳуриятимизнинг —

— Алишер Навоий номидаги ўзбек Давлат катта академик опера ва балет театри;

— Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик театри;

— Муқимий номидаги жумҳурият ўзбек Давлат музикали театри;

— Й. Охунбобоев номидаги ўзбек Давлат жумҳурият ёш томошабинлар театри;

— ўзбек Давлат цирки ва Тошкент цирки;

— М. Уйғур номидаги Тошкент санъат институти;

— А. Қодирий номидаги Тошкент Давлат маданият институти жамоалари энг таниқли санъаткор ва етакчи талабалари билан қатнашадилар.

НАВРЎЗ КАТТА ХАЛҚ САЙЛИ

Соат 12 дан 18 гача.

Сайил доирасида дорбозлар, масхарабозлар, қизиқчилар, шунингдек жумҳуриятнинг таниқли санъаткорлари ва етакчи бадиий жамоалари қатнашадилар;

— М. Турғунбоева номидаги **«Баҳор»** ўзбек Давлат халқ рақс ансамбли;

— М. Қориёқубов номидаги ўзбек Давлат филармониясининг **«Шодлик», «Зарафшон», «Лазги»** ашула ва рақс ансамбллари;

— Ўзбекистон телевидениеси ва радио қўмитасининг **«Тановар»** халқ рақс ансамбли;

— Ўзбекистон театр арбоблари уюшмаси қошидаги **«Ўзбекистон»** ашула ва рақс ансамбли;

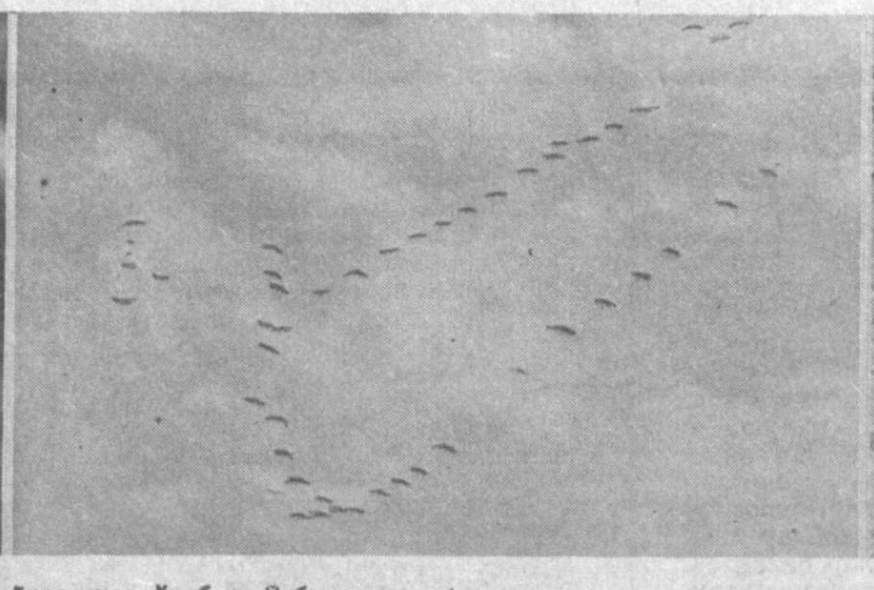

— Ўзбекистон халқ артисти **Ғуломжон Ёқубов,** Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар **Фахриддин Умаров, Ортиқ Отажонов** ва **Ҳожиакбар Ҳамидов**лар бошчилигидаги ансамбллар;

— **Обид** ва **Собит Асомов**лар ҳамда **«Ўзбекистон», «Осмон», «Наргиз»** гуруҳлари иштирок этадилар.

«Наврўз» ўйингоҳи»да томошабинлар иштироки билан «Арқон тортиш», «ҳакка», «кураш» каби ранг-баранг ўйин мусобақалари ўтказилади. Ғолиблар соврин ва совғалар билан мукофотланади.

Халқ амалий санъати ва косибчилигининг расталари қурилади, савдо кўргазмалари ташкил этилади.

Халқлар дўстлиги майдонида

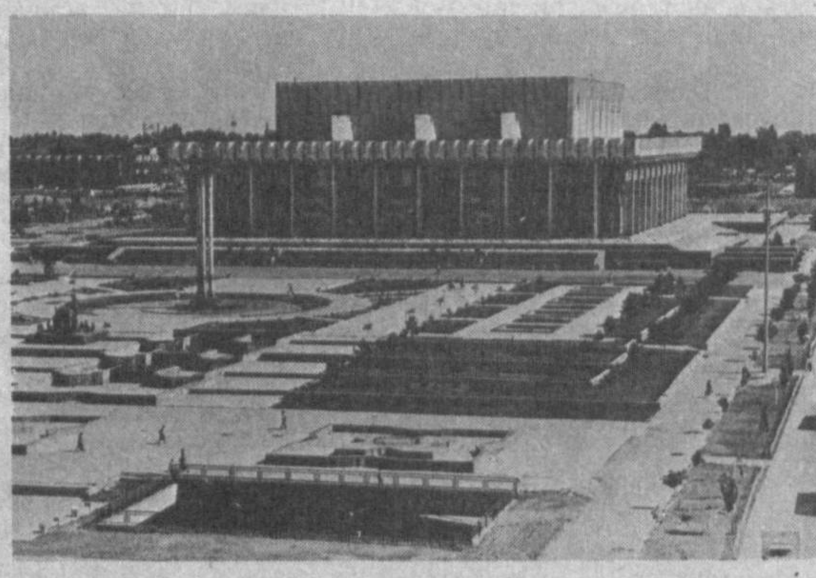

Соат 12 дан 18 гача:

Миллий маданий марказларнинг ўтов ва чодирлари тикилади. Саҳна майдончаларида арман, бошқирд, бухоро яҳудийси, дунган, корейс, немис, татар, озарбайжон, тожик, уйғур, яҳудий, қозоқ, қрим татар бадиий-фольклор гуруҳларининг чиқишлари бўлади ҳамда ўзбек анъанавий мусиқа ва рақс санъатининг намуналари намойиш этилади.

Карл Маркс кўчасида

Соат 12 дан 18 гача:

Ўзбек миллий таомлар байрами баҳор таомлари кўргазма савдоси уюштирилади ҳамда Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артистлар **Гулшод Отабоева, Холисхон Қодирова, Баҳром Мавлонов,** шунингдек, **«Болалар»** гуруҳи, **«Тўёна», «Бухорча»** театр-студиялари, «Бойсун» халқ фольклор ансамбли, Ўзбекистон касаба союзи уюшмасининг бадиий ҳаваскорлик ансамбллари қатнашадилар.

Алишер Навоий номидаги театр майдонида

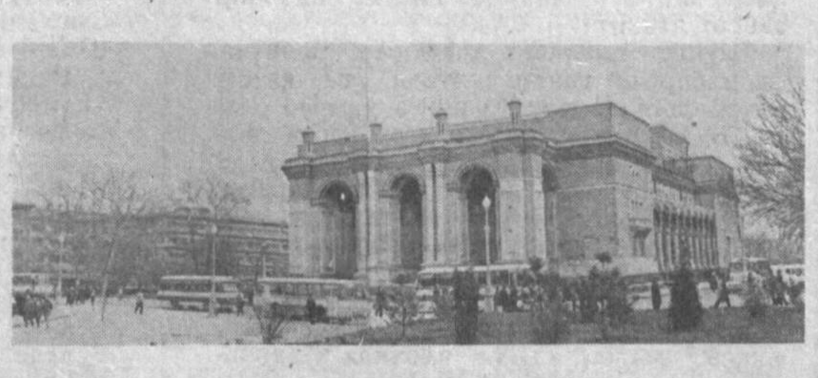

Соат 12 дан 18 гача:

Эртак қаҳрамонлари иштирокида болалар байрами уюштирилиб, унинг доирасида қизиқарли ўйинлар, асфальтга расм чизиш кўриги, суратлар, ҳайвонлар, қушлар бадиий ва техника ижодиёти кўргазмалари, ДОСААФ спортчиларининг чиқишлари ҳамда **«Ғунча», «Томоша», «Чаман»** болалар ансамбллари, жумҳурият қўғирчоқ театри ва бошқа бадиий жамоаларнинг томошалари бўлади. **Соат 18 дан 21 гача эстрада кечаси.**

Ҳадра майдонида

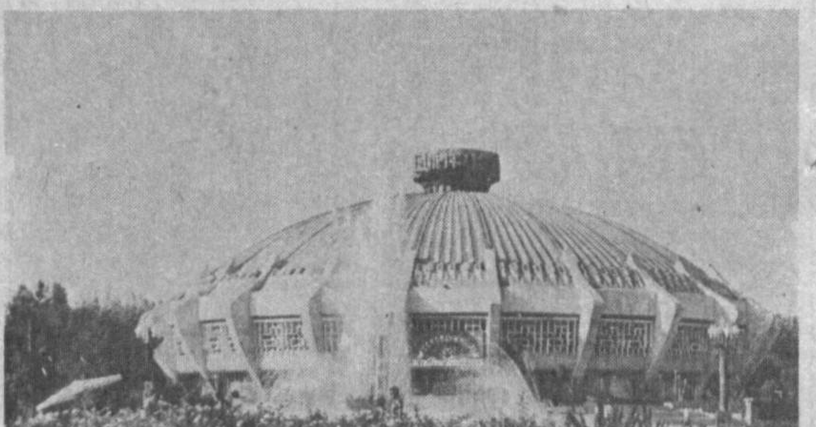

Соат 10 дан 18 гача:

Эски шаҳардан байрам карвони шаҳар кўчалари бўйлаб йўлга чиқади. А. Ҳидоятов номидаги Давлат театрининг **«Майсаранинг иши»** спектакли, жумҳурият ўзбек ёш томошабинлар театрининг **«Қаҳ-қаҳа», «Табассум гулдастаси»** театрлашган томошалари, Давлат цирки санъаткорлари ва 140-мактаб қошидаги театр-студиянинг чиқишлари бўлади.

Барча майдонларда ўзбек миллий баҳор таомлари — сумалак, ҳалим, кўк сомса, шарқ пишириқлари ва ширинликлари тайёрланади, гул, китоб, ёдгорлик совғалари бозори уюштирилади. Ўзбек пазандалик, қандолатчилик, нонвойлик санъатлари намойиш этилади.

Томошаларда Навоий, Деҳлавий, Хоразмий, Муқимий, Шерозий, Чархий, Эркин Воҳидов, Абдулла Орипов ғазал ва шеърларидан, Муҳаммаджон Мирзаев, Улуғбек Мусаев, Нурилла Зокиров, Муҳаммаджон Шокировларнинг мусиқаларидан фойдаланилади.

ТОШКЕНТ ШАҲАР НАВРЎЗ ХАЛҚ БАЙРАМИНИ ТАЙЁРЛАШ ВА ЎТКАЗИШ ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТАСИ

Узлуксиз кўрсатув

Дориламон кунлар келди...

⊙ Эртага Наврўзи олам. Улкан тўй. Тўйга тўёна билан бориш эса халқимизнинг азалий удуми. «Топган гул, толмаган бир боғ пиёз» деганларидек, шаҳримиздаги қатор мутасадди ташкилотлар белини қамишдан боғлаб хизматга тайёр. Жумладан, Ўзбекистон телевидениеси Наврўз узлуксиз хайрия кўрсатувларини эрталаб соат 9 дан 22 март соат 12 гача давом эттирса, Тошкент шаҳар маданият бошқармаси шаҳримизда ўтадиган Наврўз тантаналарига бош-қош бўлади. Шу муносабат билан мухбиримиз ана шу ташкилотларнинг раҳбарлари билан учрашиб, эртага бўладиган Наврўз кўрсатувлари ва тантаналари ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилди.

Элбек МУСАЕВ,
Ўзбекистон ССР телекўрсатув ва радио эшиттириш Давлат қўмитаси раисининг ўринбосари, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби.

— Одатдагидек, Ўзбекистон телевидениеси роппа-роса соат 9 да карнай-сурнай садолари остида ўз кўрсатувларини бошлайди. Узлуксиз 30 соат давом этадиган кўрсатувни асосан тўрт бошловчи олиб боради. Сўзсиз улар Наврўзни таърифлаб, телетомошабинларни бу улуғ айём билан муборакбод этадилар. Узлуксиз телекўрсатув ижодкорлари инсонни бодомга қиёслашади. Уни севишга, ардоқлашга ва авайлаб-асрашга чақирадилар. Зеро, дунёдаги бор ноз-неъматлар фақат инсон учун яратилган, ўзбек халқининг барча урф-одатлари, Наврўз анъаналари инсонни эъзозлашга, она табиатни севишга, ўзаро муносабатларда самимийликка, ҳамжиҳатликка, тинчликка даъват этади.

— Телетомошабинларни жуда қизиқарли ранг-баранг кўрсатувлар кутаётган бўлса керак!

— Албатта, ўтган йилги Наврўз тантаналарини кўрсатишда анча тажриба тўпладик. Бу йил Наврўзга бағишланган «Хайрия» поезди ташкил этилди. Бу поезд Бухоро — Навоий — Жиззах — Самарқанд — Гулистон — Тошкент шаҳарлари бўйлаб ўтади. Улар ҳар бир шаҳарда тўхташиб, одамлар билан учрашадилар, меҳр-шафқат ва болалар фондидан жойлардаги етим-есирларга, ногиронларга совға-саломлар улашади, беморларнинг ҳолидан хабар оладилар. Кўрсатувлар давомида хайрия поездининг фаолиятидан беш-ўн минут бериб борилади.

Телетомошабинларнинг эсларида бўлса керак: ўтган йили Наврўз кўрсатувларида Ойбек, Муаззам, Ўлмас ака каби ногиронларнинг ҳаётидан лавҳалар берилган эди. Бу йил ҳам уларнинг тақдирида юз берган ўзгаришлар тўғрисида ҳикоя қилинади.

— Элбек ака, қардош республикаларнинг телевидениелари билан кўрсатувлар алмашинадими!

— Ҳа, албатта. Бу йил Тожикистон телевидениеси ҳам видеоканал ташкил қилган. Биз ўзаро келишувга биноан 40 минутли кўрсатувларни алмашиб турамиз. Шунингдек, қардош Қозоғистон, Қирғизистон, Туркманистон республикаларида ҳам Наврўз байрами қандай нишонланаётганлиги олиб кўрсатилади. Айниқса, миллий чегаралар, Қозоғистоннинг Сариоғоч шаҳрида, қозоқлар ва ўзбеклар биргаликда Наврўзни қандай нишонлаётганликлари, туркманлар билан хоразмликларнинг биргаликдаги Наврўз тантаналари намойиш этилади.

Яна шуниси қизиқарлики, бу йил Наврўзга бағишлаб велосипед пойгаси ташкил этилди.

Бу йил Наврўз узлуксиз кўрсатувида Навоий шаҳри табиатини асрашга, Қўқон, Шаҳрисабз, Самарқанд, Бухоро, Хива ёдгорликларининг аҳволига эътибор қаратилади, Одоб-ахлоқ, эътиқод ҳақида суҳбатлар берилади. Шунингдек, «Маърифатнома» кўрсатувининг махсус сони эътиборингизга ҳавола этилади. «Ахборот»нинг тўртта сони эфирга чиқади. Унда Наврўз руҳи акс этади.

Яна «Хаста диллар» суҳбатига қулоқ тутасиз. «Ялла»нинг Наврўз яллалари, ҳинд сеҳргарлари, «Оламга саёҳат», болалар ва этнографик дасталарнинг чиқишлари дилингизни хушнуд этади».

— Телетомошабинлар Наврўзга бағишланган қандай концерт программаларини кўришлари мумкин!

— Наврўзга бағишланган иккита катта хайрия концерт программаси ташкил этилган. Наврўз узлуксиз телевизион кўрсатувида Ўзбекистон ССР халқ артистлари Шерали Жўраев, Нуриддин Ҳамроқулов, Ғуломжон Ёқубов, Бобомурод Ҳамдамов, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Ортиқ Отажонов, тожикистонлик таниқли қизиқчи Ҳожибой Тожибоев каби сиз севган санъаткорлар, таниқли шоирлар ўзларининг ранг-баранг қизиқарли программаларини тақдим этадилар..

Маълумки, шаҳримизнинг В. И. Ленин ва Халқлар дўстлиги майдонларида ҳамшаҳарларимиз Наврўз байрамини нишонлайдилар. Вақти-вақти билан бу жойлардаги тантаналар олиб кўрсатилади. Шунингдек, бу жойлардаги миллий марказлар фаолияти, яъни қозоқ, қирғиз, корейс, татар, яҳудий ва рус миллатлари вакилларининг Наврўз тантаналарида иштирок этаётганликлари ҳам кўрсатилади.

Суҳбатдош Тўхтамурод ТОШЕВ.

СУРАТДА: узлуксиз давом этадиган телемарафон кўрсатувидан лавҳа.

А. Самадов сурати.

«Уришиб қолганлар ярашар бугун»

Улуғ офтоб Ҳамал буржига қайтиб келди. Кун билан тун тенг бўлди. Ҳудудимизда халқимизнинг қиш бўйи орзиқиб кутган Янги йили — Наврўзи олам сабзадан либос кийиб минг хил таманно билан кириб келди.

Ҳа, табиат ҳам, халқим ҳам уйғонмоқда. Хушбўй кўкатларнинг анвойи ҳидлари димоқларни қитиқлайди.

Бизнинг марказий илмгоҳимиз ҳам Наврўзолди кунлари ўзига хос хайрли ишлар билан бошланди. Физик-методистлар ва катта ўқитувчилар курси тингловчиларининг олма, беҳи, гилос каби кўчат экиш даврасидаги шўх қийқириқлари ва кулгилари янги ишга тушган ётоқхона ҳовлисига ўзгача бир файз бахш этди. Саккиз йиллик мактаб директори муовинлари курси тингловчилари ўзларининг курс раҳбарлари Ботир ака Исломов билан азалий одатимизга кўра уйқудан уйғонган ерларга ҳар хил анвойи гулларнинг барака уруғларини қадашди. Айниқса, домлаларимиздан Т. Усмонов, Х. Аҳмедов, Н. Ҳикматов, Э. Қўрғонбоев, Ф. Хўжаевлар худди ёшлардай хушчақчақ. Улар байрам олди кунлари дарсларидан бўш вақтларида байрам тараддудида фаол қатнашдилар. Чиройли кийимлар кийган Манзурахон Раҳматуллаева, Машкурахон Тошмуҳамедова, Наимахон Мирҳожиева, Шоислом ака Исмоилов раҳбарлигида катта қозонда ўзлари пиширган сумалак ва илмгоҳ ходимлари уйларида шифобахш гиёҳлардан тайёрлаб келган тансиқ таомлар, жумладан, қатлама, чучвара, кўк сомса ва бошқа турли пишириқлар билан давра дастурхонини шарқона ясатишди.

Мана, даргоҳимизга кексаларимиз, отахонларимиз кириб келишди.

Илмгоҳ ректори Ж. Йўлдошев сўз олади:

— Бугун ўртангиздаги хафагарчилик, гинахонлик мутлақо унутилсин, бир-бирингизнинг камчиликларингизни кечиринглар. Кўнгилни, тилни тўғри тутинг... Бу сўзларни эшитган физика курси тингловчиси, бухоролик йигит Хазратқул Зоиров «Домла, кўнгил ҳам, жисмлар каби иссиқликдан эрийди, совуқликдан музлайди», — деб қўйди ва у қуйидаги бир банд шеърни тўлқинланиб ўқиди:

Одамлар бор ғамингни
еб қази тузлайди,
Одамлар бор нафасидан
дарё музлайди.
Одамлар бор қуёш дейсан,
қўлин берганда,
Одамлар бор булут дейсан,
туркин кўрганда!

Ҳа, илмгоҳдаги Наврўз тантаналарида шеърхонлик рақсларга, куйлар қўшиқларга уланиб алла маҳалгача давом этди.

Собир МУҚИМОВ,
ўқитувчилар малакасини ошириш ва қайта тайёрлаш марказий илмгоҳининг физика, астрономия, техника воситалари бўлими мудири.

Муҳаррир
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

ТОШКЕНТ оқшоми
Манзилгоҳимиз: 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32-уй. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Буюртма 4873.